

A-komma, FACITark

Det næste tegn er komma. Vi taler i første omgang om A- og B-kommaer, og vi begynder naturligvis med A.

A-kommaet kaldes også helsætningskommaet.

REGEL: Læs teksten frem til det første punktum. Find ordene »og« og »men«. Find ud af om dét der står foran »og« og »men«, kan stå alene, og find ud af om det der står bagved, også kan stå alene. Kan det det, sætter du komma foran »og« eller »men«. Fortsæt derefter til næste punktum osv.

GØR SÅDAN:

- Tag ét punktum ad gangen (stop ved næste punktum).
- Find ordene »og« og »men«. Markér dem (sæt fx ring om/streg under).
- Kan det der står foran »og« og »men«, stå alene, og kan det bagved?
 - a) Hvis det kan: Sæt komma foran »og« eller »men«.
 - b) Hvis det ikke kan: Sæt ikke komma foran konjunktionen.

Eksempel 1

Regnen holdt op men det blæste stærkt og temperaturen kom ikke over to-tre grader.

Her i eksempel 1 skal der sættes komma både foran »og« og »men«, for de tre dele kan hver for sig stå alene: *Regnen holdt op / det blæste stærkt / temperaturen kom ikke over to-tre grader.*

Altså:

Regnen holdt op, ~~men~~ men det blæste stærkt, ~~og~~ og temperaturen kom ikke over to-tre grader.

Eksempel 2

Hunden spiste al maden og drak alt vandet og straks efter faldt den i søvn.

I eksempel 2 er der ikke komma foran det første »og«, for ordene *drak alt vandet* danner ikke en sætning der kan stå alene. Komma foran det sidste »og«, for de to dele på hver side af dette »og« kan stå alene.

Altså:

Hunden spiste al maden og drak alt vandet, ~~og~~ og straks efter faldt den i søvn.

Øvelse 7

Markér alle »og'er« og »men'er«, og sæt A-kommaer:

- a. Snestormen havde været hele natten, ~~og~~ men mange småveje var lukket, ~~men~~ allerede ved middagstid satte tøvejret ind.
- b. Han lå i sengen hele lørdagen og hele søndagen, ~~men~~ i går var han feberfri, ~~og~~ i morgen skal han på arbejde igen.
- c. Alle de andre kunne tage af sted lige efter skole, ~~men~~ hun måtte blive hjemme til klokken fire og passe sin lillesøster.
- d. Han udgav sin første børnebog i 1979 og har siden skrevet en lang række børne- og ungdomsbøger. [NB! Det er står bagved og'et kan netop ikke stå alene, derfor intet komma i denne sætning!]
- e. Efter arbejdstid sidder han bare og ser tv, ~~og~~ han går heller aldrig en tur med hunden.
- f. Jeg møder dem af og til og snakker også lidt med dem en gang imellem, ~~men~~ ellers kender jeg dem ikke.

Øvelse 8

Markér alle »og'er« og »men'er«, og sæt A-kommaer:

Mor laver kaffe og smører mad, ~~og~~ far lægger dug på bordet og dækker bord. Du og jeg går nu, ~~men~~ han og hun kommer i morgen. Eva tegner og maler, ~~men~~ Kate og Tannie laver farveklip. Bilen bremser og vælter, ~~og~~ føreren knuser forruden og kravler ud.

Huskede du at sætte kryds på din egen side?

Øvelse 9

Markér alle »og'er« og »men'er«, og sæt A-kommaer:

- a. Regnvejret begyndte sidst på formiddagen, ~~og~~ og de måtte blive indendørs det meste af eftermiddagen, ~~men~~ men ved 5-tiden begyndte det at klare op.
- b. Store bølger havde i timevis skyllet ind over båden, ~~men~~ men i læ af den lille ø var der helt roligt, ~~og~~ og her kunne de ligge natten over.
- c. De fleste gik i skoven, ~~men~~ men et par af pigerne cyklede til stranden og gik i vandet. [Igen: "gik i vandet" kan ikke stå alene => intet komma her foran og!]
- d. Man havde drøftet forslaget på flere møder, ~~men~~ men det havde ikke været muligt at nå et resultat, ~~og~~ og til sidst blev forslaget trukket tilbage.
- e. I sommerferien arbejdede hun på en tankstation, ~~men~~ men lønnen var ikke ret god, ~~og~~ og nu har hun så fundet et nyt job.
- f. Lægen stoler ikke helt på resultatet af den første prøve, ~~og~~ og derfor skal han møde igen i morgen og have et nyt stik, ~~men~~ men det tager han meget roligt.

Øvelse 10

Markér alle »og'er« og »men'er«, og sæt A-kommaer:

- a. Vi havde en fin udsigt over havet fra vores altan, ~~men~~ men der var en masse gadestøj, ~~og~~ og det var lidt generende.
- b. Jeg kan blive lidt endnu og vise dig et par stykker til, ~~men~~ men kl. 10 går jeg, ~~og~~ og så må du selv klare resten.
- c. Den nye maskine var noget hurtigere, ~~men~~ men den var jo også meget dyrere, ~~og~~ og efter mange overvejelser valgte vi at beholde den gamle.
- d. Grenene er efterhånden vokset helt hen foran vinduet, ~~og~~ og der kommer ikke meget lys ind i værelset.
- e. De første to dage skinnede solen dejligt, ~~men~~ men resten af tiden var det koldt og helt overskyet.
- f. Både små og store børn kan have glæde af dette spil, ~~men~~ men de mindste skal have lidt hjælp i starten.

Øvelse 11

A-kommaer. Tjek hver sætning nøje. Ord kan være hoppet ned på næste linje i forhold til dit opgaveark:

Mine forældre har købt et hus på landet, og det tager en time at køre derud. Det er et hyggeligt gammelt hus, men vi må bruge en masse tid på at reparere det. Min bror maler vinduer, og jeg hjælper ham. Min far reparerer taget, og min mor maler køkkenet. Vi købte huset af en gammel mand som havde ejet huset i mange år. Træerne på grunden er også meget gamle, og de er gode at klatre i. Fuglene bygger reder i de høje træer, og der er mange sjældne arter. Der er arbejde til mange timer, men så skal der også være tid til at bade. Det er dejligt, men samtidigt er det koldt.

Øvelse 12

A-kommaer :

Der var engang en konge som havde en dejlig datter. Han ville finde en god mand til hende, men prinsessen var meget sur og kræsen, og det var ikke let at finde en der passede hende. Kongen sendte besked ud i hele verden at han ville give prinsessen til den mand der kunne få hende til at le. Der var mange friere der prøvede lykken, men det var Klodshans der fik prinsessen. Han havde ingen hest fået som sine brødre, men så red han bare på en ged i stedet for.

Øvelse 13

A-kommaer :

I går var det min fødselsdag, og jeg fik en masse gaver. Jeg havde inviteret hele klassen, men vi blev kun 18. Jeg fik to cd'er som var med min yndlingsgruppe. Jeg har spillet den fem gange i dag og er ikke spor træt af dem endnu. Jeg fik et par Levis cowboybukser af mine forældre og et par af min tante. Min søster gav mig en lampe. Vi spiste kl. 7, og vi fik spaghetti og is. Min mor havde lavet maden, og den var meget lækker. Mange af mine klassekammerater har fødselsdag i denne måned, og vi skal have masser af fest og ballade.

Huskede du at sætte kryds på din egen side?

Øvelse 14

Sæt A-kommaer:

Der var mange børn på gaden, og de lo og råbte samtidigt med at de legede. Nogle spillede bold, og andre legede tagfat, og et par piger hinkede. De havde så travlt at de slet ikke lagde mærke til bilen som kom kørende. Chaufføren advarede dem med hornet, og han sagtnede farten. Til sidst bremsede han helt op, og børnene gik til side. Så kunne bilen køre, og børnene fortsatte deres leg. De havde det morsomt, men da det begyndte at regne måtte de gå i ly. Her blev de til regnen holdt op. Det var helt underligt at gå på den våde asfalt som lugtede så mærkeligt nu efter regnen. Men solen fik hurtigt tørret gaden, og børnene kunne igen lege.

Øvelse 15

Sæt A-kommaer:

Nissen lovede drengen alt muligt godt hvis han bare måtte slippe fri igen, men drengen ville ikke lukke ham ud. Som straf for sin hårdhed blev Nils selv forvandlet til en lille nisse. Da han kom ud på gårdspladsen fløj en flok vildgæs forbi, og tamgåsen Morten ville flyve med. Nils prøvede på at holde den tilbage, men han havde glemt hvor lille han var, og han blev hængende om halsen på dyret. Således begyndte Nils Holgersson sin vidunderlige rejse gennem Sverige. I begyndelsen var hverken Morten eller Nils særlig velkomne blandt vildgæssene. Men Morten klarede sig godt, og snart var gæssene glade for de to nye rejsekammerater

Øvelse 16

Sæt A-kommaer:

Verdenskrigen havde grebet dybt ind i Danmarks økonomi, og der gik lang tid før den igen var bragt på fode. Under besættelsen var varemangelen år for år blevet mere alvorlig. Der var knaphed på næsten alle varer af betydning, og disse varer måtte fordeles gennem en streng rationering for at der kunne blive lidt til alle. Endnu alvorligere var det at der blev knaphed på de råstoffer landbruget og industrien skulle bruge. Landmændene manglede foderstoffer til kreaturerne og kunstgødning til markerne. Fabrikkerne manglede kul og jern, og de havde ikke de råstoffer der var nødvendige for at holde produktionen i gang.

Kryds i rettefeltet på egen side?

Bindeord, eller *konjunktioner* som de retteligt bør kaldes, findes i to former: de sideordnende og de underordnende.

Af de sideordnende konjunktioner har vi allerede mødt de to vigtigste og *men*.

Ordet *og* sammenføjer ord, led og sætninger af samme vægt:

- ☞ by og land;
- ☞ at komme og at gå;
- ☞ han løber altid på skøjter, og han er god til ishockey;
- ☞ han kommer fra Herning, så det er meget naturligt at han altid har løbet på skøjter, og at han er god til ishockey.

Ordet *eller* gør det samme:

- ☞ by eller land;
- ☞ at komme eller at gå;
- ☞ løber han altid på skøjter, eller er han bare god til ishockey?
- ☞ han kommer fra Herning, så det er vel ikke så mærkeligt at han altid har løbet på skøjter, eller at han er god til ishockey.

Ordet *eller* er altså også en sideordnende konjunktion som man kan bruge til at finde A-kommaer med.

Men samtidig med at vi nu udvider reglen lidt, forenkler vi den også. Det er nemlig sådan at man altid gerne må sætte komma foran ordet *men*. Så det gør vi bare fra nu af, uden at spekulere på om der kommer en hel sætning foran og bagved eller ej.

Så A-kommareglen hedder nu:

- Sæt altid komma foran *men*.
- Tag ét punktum ad gangen (stop ved næste punktum).
- Find ordene »og« og »eller«. Markér dem (sæt fx ring om/streg under).
- Kan det der står foran »og« eller »eller«, stå alene, og kan det bagved?
 - a) Hvis det kan: Sæt komma foran »og« eller »eller«.
 - b) Hvis det ikke kan: Sæt ikke komma foran konjunktionen.

Øvelserne fortsætter på næste side.

Sæt A-kommaer i følgende lille historie hvor du bruger det nye regelsæt for helsætningskommaet (A-kommaet). De kommaer der er tilbage i teksten, forklares senere i kurset.

Min tankhund

Hver morgen møder jeg en hund, og det er min tankhund. En tankhund, det er der vel ikke noget der hedder, eller er der noget jeg har misforstået? spørger du.

Det skulle da være nemt nok at forstå, men jeg må hellere forklare.

Du véd vel hvad en narkohund eller en vagthund er for en, og så kan du vel også regne ud at en tankhund har noget med en tank(station) at gøre.

Hver morgen når jeg skal hente min avis, kikker jeg altid efter om “min” tankhund er i butikken. Den kan godt lide hundekiks, og derfor får den tit en af mig. Det var noget vi begyndte på da den var hvalp, eller dengang den var mindre, og jeg havde en tilfældig hundekiks i lommen fra engang hvor vi havde passet genboens Lukas, en sort collie. Så det er blevet sådan en hyggelig lille morgenvane for min tankhund og mig.

Nu er den imidlertid vokset op og blevet noget af et brød af en schäfer som man helst ikke vil møde efter lukketid i mørket i Mørkøv, og det fik jeg kraftigt understreget i går morges.

For godt nok kan man være sød og venlighundet når butikken er åben, men man ta’r altså ikke imod bestikkelse. Og hundekiks *inden* ens “far” har lukket en ind, er altså at betragte som gemen bestikkelse af tjenestevovse i funktion.

Nu var der også et par ting der ikke var som de plejede.

Huskede du krydserne i eget rettefelt?

Sæt A-kommaer:

For det første havde en anden hugget min sædvanlige cykelparkeringsplads, så jeg var nødt til at finde en anden mur. For det andet står hunden ude i haven bag et hegn. Så da min tankehund vovser ad mig, tror jeg bare han er sur over at skulle være alene i haven, eller at han keder sig, og jeg går hen og snakker med ham. Det var også ok, vi kunne godt snakke sammen, og jeg tænkte at han gerne ville have sin sædvanlige morgenhundekiks. Så jeg lægger en på kanten af hegnet, men da jeg smider den ind over fordi han ikke happer den som han plejer, tager han sådan på vej at jeg er glad for at hegnet er mellem ham og mig, og at han ikke, som min egen ungdomshund, Tcheck, har lært at springe over hegn eller andre forhindringer af en hvilken som helst højde. Det var lidt for meget blottede tænder i dén morgenhilsen.

»Ja, det kan godt være at du tror du har hundeforståelse, men her er altså noget du har misforstået. Jeg ta'r ikke imod bestikkelse! Som ordentlig vagthund lader man sig ikke sådan spise af med søde ord og kager i tjenesten.«

Jeg var lettere rystet, og derfor var jeg også lidt spændt på vores møde her til morgen. Bar han mon nag fra i går, eller ville jeg slippe helskindet fra vores rendezvous?

Ja, da Far-CJ var til stede, kom der blot en gladlogrende hund ud i butikken og spurgte som sædvanligt: – Hvilken lomme har du gemt den i i dag?

De sidste sideordnende konjunktioner FACITark

Nu har vi set på ordene *og*, *men* og *eller*. Men der er faktisk et par stykker til vi skal have med, nemlig "så" og "for" (som på gammelt dansk hedder "thi"; men "thi" er så gammeldags at selv den nye bibeloversættelse ikke bruger det længere. "Fadervor" sluttede før med "thi dit er Riget, Magten og Æren ..." I dag står der "for dit er riget ..." Derfor tror jeg heller ikke du får brug for ordet "thi", så det tillader vi os at gå let hen over).

Så de endelige regler for A-kommaet/helsætningskommaet lyder altså:

- Sæt altid komma foran *men*.
- Tag ét punktum ad gangen (stop ved næste punktum).
- Find ordene »og«, »eller«, »så« og »for«. (Sæt evt. mærke ved dem.)
- Kan det der står foran konjunktionen, stå alene, og kan det bagved?
 - a) Hvis det kan: Sæt komma foran »og«, »eller«, »så« eller »for«.
 - b) Hvis det ikke kan: Sæt ikke komma foran konjunktionen.

Øvelse 18a

Sæt A-kommaer i disse sætninger:

- a) Har du tænkt dig at cykle, ~~og~~ eller tager du bilen til morgen?
- b) Olsen har taget toget, ~~og~~ så ham kan du ikke følges med i denne omgang.
- c) Bilerne drøede af sted ud på landevejen, ~~og~~ og i svinget kom de lige lovlig tæt på hendes hus.
- d) Hun havde før haft en bil ind i soveværelset, ~~og~~ og den oplevelse kunne hun godt undvære en reprise af, ~~og~~ så hun havde tænkt sig at sælge, ~~og~~ for som hun sagde: Hellere flytte frem for at blive kørt ned i min egen seng.
- e) Ta'r du med tog og båd, ~~og~~ eller ta'r du flyveren til England i julen?
- f) Jeg foretrækker nok tog og båd, ~~og~~ for det med at flyve kan jeg ikke rigtig tåle, ~~og~~ og det er jo lidt dumt at udsætte sit balancesystem for belastninger man kan have fornøjelse af i ugevis bagefter. [OBS at det sidste for ikke er en konjunktion, men en præposition. Derfor ikke komma foran dét!]
- g) Solafskærmning på huset var noget han havde ønsket sig længe, ~~og~~ for om sommeren blev det ulideligt hedt i køkken og stue.

Sæt A-kommaer i disse sætninger:

- h) Nu var han åbenbart ligeglad med hendes forsikringer, eller også havde han blot mistet troen på hende.
- i) Hun ville sikkert komme igen med sine løgne, så der var ikke andet at gøre end at sige fra én gang for alle!
- j) Det var sikkert rigtigt når hun forsikrede at hun nok skulle holde op, men hun var bare et omvandrende eksempel på det gamle ord om at “loven er ærlig, men holden besværlig”.
- k) Du må spise noget mindre eller også dyrke noget mere motion. [Hovsa, intet komma her!]
- l) Konen havde glemt bilnøglerne, så hun kunne ikke hente ham fra arbejde.
- m) Lynene knitrede, og tordenen rullede meget tæt på huset.
- n) Var I med til fødselsdagen? – Ja, og der var massevis af taler og sange. Det var nu ikke så [← så behøver heller ikke altid være en konjunktion] meget fællessang der prægede dagen, men snarere en sangkonkurrence à la *Die Meistersinger von Nürnberg*. Nu er jeg normalt ikke så meget for Wagner, men det her var absolut særdeles festlig!
- o) Og maden! Det var et helt kapitel for sig. Det var fisk og lam og okse- og flæskeskud, og der var tærter og grøntsagsretter, men desserten! Den slog alt: En tiramisu så lækker at man var nødt til at foræde sig, så det gjorde vi. Og for at det ikke skal være løgn, [← B-komma, forklaring følger i næste kursusdel] var der også de lækreste islagkager, men de fik nu lov at smelte i solen, for der er jo også bund i fattigfolk.
- p) Der kommer altid mange til en svenskerkamp i Parken, for den nation har vi altid haft et specielt forhold til: Arvefjenden kalder vi den!
- q) Hvis du ikke vil høre, så må du føle!
- r) Vil du køre med tog gennem tunnelen eller hellere køre bil over broen? [Sætningsdelen efter eller kan ikke stå alene, ergo intet komma!]
- s) Du er her for at lære noget, så nu må du tage dig selv i ørerne.
- t) I kan gøre som I vil, men jeg vil ikke være med!
- u) De ville gerne på lejrskole, men kunne ikke, “thi riget fattes penge.” [Så fik vi lige brugt ordet *thi* en enkelt gang.]

Øvelse 19a

Sæt A-kommaer/helsætningskommaer:

Kong Christierns vægelsind

I sin roman *Kongens Fald* har Johs. V. Jensen en fantastisk beskrivelse af et menneskes tvivl om hvad han skal gøre eller ikke gøre. *Vægelsind* kalder vi gamle det eller *rådvildhed*, og det er det sidste ord Johs. V. gør brug af her. I kapitlet *Kongen falder* kan kongen ikke beslutte sig for om han skal fortsætte kampen for sin trone og vende tilbage til Jylland, eller han skal give op og fortsætte over til Fyn. Her i Christian II's 1500-talsdanmark var der selvfølgelig ingen bro over Lille Bælt, så de ligger altså og sejler frem og tilbage over bæltet.

[Her ser du hvor lumsk *for* kan optræde; ikke en eneste gang i dette tekstafsnit er det en konjunktion.]

(Kantede parenteser [...] herunder = jeg har skåret i teksten.)

Øvelse 19b

A-kommaet / helsætningskommaet kan også kendes på at man faktisk kan sætte punktum i stedet for dette komma. Her følger et par testafsnit af Johs. V. Jensen. – Johs. V. har sat punktum flere gange end man skulle tro, så hvis du blot har sat komma hvor han har brugt punktum, godkender vi svaret som korrekt! (De kommaer som er tilbage i teksten, gives der forklaringer på senere i dette kursus.)

... »Så sejlede han da mod Fyn. Ja, det var ham der sejlede fra det hele igen. Og da han nu var så sønderknust at han dirrede [...], blev han slået med skræk over selve sin dødelige rådvildhed. Han så hvorledes han dér sejlede frem og tilbage, han så hvor umuligt det var for ham at træffe en afgørelse til en af siderne. Det var tvivlen der slog ind i ham selv, han opdagede den, og den forværredes. Det var nu ikke selve sagen længere hans tvivl gjaldt, nej, det var ham selv. [...] Således drog tvivlen hans kongelighed ned og levnede ikke andet af ham end et febersygt, rådvildt menneske.

Og dog vendte kong Christiern om da han så lysene i Middelfart. For da han havde opdaget at han tvivlede, blev han så afblanket og slagen [...] at han kom til en slags rolighed, en *fortvivlelse*. Han blev sikker på sin tvivl, og det så afgjort at han på en mærkelig omvendt vis fattede håb igen.

Imidlertid svandt hans kræfter. Og da han nærmede sig Jylland, kom han til at indse at han nu dog aldrig ville blive mand i Danmark mere, siden Danmark have gjort ham til en tvivler. Han måtte forlade landet som man forlader en kvinde der har set ens nederlag. Og han sejlede tilbage til Fyn, syg af sorg og smerte.« ...

Her følger nogle autentiske eksempler fra medierne hvor også journalister kan glemme helsætningskommaet eller A-kommareglen.

Ret teksterne, sæt A-komma hvor det mangler, stryg det hvor det ikke skal være, og sæt hak (✓) hvor det er rigtigt sat, sådan:

Eksempel 3: Intet kan standse Lise, og til den unge organists sorg, ÷ rejser hun [...] til København. Hun vil ikke rejse tilbage til landsbyen [...], ✓ så derfor bliver hun, ÷ og venter på sin chance. (www.danskefilm.dk)

Kantede parenteser [...] betegner igen klip i citat!

- a) Karin Bennedsen¹ er 25/9-07 citeret fra *Debatten* på *Berlingske.dk*:
[Tomme floskler bliver de store ord om muslimers deltagelse i samfundslivet] når en modig muslim stiller op og gerne vil være en del af det danske politiske liv, ÷ og ikke bliver taget vel imod, ✓ men i stedet kanøfles [...]
- b) Bent Blüdnikow skriver 25/9-07 i *Berlingske* artiklen »Churchills cigar«:
[...] Man frygtede under Anden Verdenskrig, at nazisterne skulle forsøge at myrde Churchill, og man havde mistanke om, at nazisterne ville forsøge sig med gift i hans cigarer. [...] [Har du strøget de to kommaer foran at i dette citat, er det ok; det er nemlig startkommaer (mere herom senere) som kan (bør!) springes over.]
- c) Mette Marie Rude skriver i »På sporet af professor Higgins«, *Berl.* 13/9-07:
[...] Han er vred over, [←jf. b)] hvor ukritisk vi tager engelsk til os, og han er manden bag det nye begreb *domænetab* [...] Sprognævnet sendte ham i felten, og han kæmpede en heroisk kamp for det ny komma. [...]
- d) DR NYHEDER, INDLAND, *tekst-tv*, *søn 11 mar 2007*, FOR LIDT MOTION GØR BØRN SYGE:
Børn bliver stadig mere inaktive, og det betyder skrøbelige knogler og rygproblemer for flere børn i en tidlig alder [...]
- e) *Samme sted*, *tekst-tv*, DR2, S344, 3 x *Magnum*, *Dokumentar*:
Andreas Monies Bøggild har arbejdet hos Magnum, ÷ og portrætterer tre af de store fotografer: Elliott Erwitt, Alex Webb og Larry Towell.
- f) *Samme sted*, *tekst-tv*, DR2, S349, *Jersild & Spin*:
Hvad er "Spin", og hvad foregår der reelt politisk?
- g) DR's *tekst-tv*, S127, 25/9-07, *Nyheder*, *udland(!)* om en begivenhed på Amager:
Han skulle være gerningsmanden, og bagefter stak han sig selv med kniven.

¹ NB! Kildefortegnelsen til følgende udpluk indbefatter selvfølgelig også forfatternavne. Ikke for at hænge nogen ud; eksemplerne viser blot at selv sikre sprogbrugere af og til kløjes i den traditionelle tegnsætning.
tegn 1 A-komma.facit, © Knud Aa. Back, udskrevet 30. september 2007 Side 12 af 13

Nu skal du gøre klar til at tage den første test. Den vil vise dig om du har lært det du skulle. Derfor kalder vi den en selv-test!

Den skal bestås med 90% rigtige, så derfor er det vigtigt at du kan dit stof. Er du den mindste smule i tvivl, må du hellere repetere.

Men nu kan du jo prøve om du kan huske reglerne for A-kommaer. Indsæt de ord der mangler i de følgende sætninger, og lad være med at kikke tilbage på de første sider. Kan du nemlig ikke huske det nu, vil du heller ikke kunne klare prøven!

Her er de manglende ord:

Regler for A-kommaer

- Sæt altid komma foran men .
- Tag ét punktum ad gangen.
- Find ordene » og «, » eller «, » så « og » for « (sæt evt. mærke ved dem). [Har du skrevet dem i en anden rækkefølge, er det selvfølgelig ok!]
- Kan det der står foran den fundne konjunktion, stå alene, og kan det bagefter ?
 - a) Hvis det kan: Sæt komma foran konjunktionen.
 - b) Hvis det ikke kan: Sæt ikke komma foran konjunktionen.

Sæt helsætningskommaer:

Styning af træer er faktisk en form for mishandling, ~~og~~ og det er i hvert fald ikke særligt naturligt. Heller ikke alle træer lader sig styne, ~~og~~ så hvis man prøver på fx en gran, ville den højst sandsynlig gå ud eller i hvert fald ikke blive særlig pæn, ~~for~~ for de øverste grene kan man ikke bare sådan få til at gro ud igen som på et løvtræ. Derfor burde man måske bare lade træerne være som de er, ~~men~~ men det er der ikke bred enighed om.

Sæt X i de rigtige rubrikker på dit eget ark!

Når du er klar til testen, aflever din mappe til læreren, og bed om
selvtesten til A-kommaer

★